

ABONNEMENT

Pays étrangers

Pour un an : 2 Dolars

Edition spéciale : 3 Dolars

ADRESSE

«Idjtihad» Constantinople

Téléph : 20865

xxviième ANNÉE

1 Août 1932

İÇTİHAT

Türkçe ve Fransızca

İLMİ, EDEBİ, İKTİSADİ

No : 350

ABONNEMAN

Seneliği (24 Nusha) Türkiye

için: 2 1,2, Â'lâ kâğıdlısı

5 liradır

ADRES

Cıgaloğlunda İctihad Evi

Tarihi Te'sisi :

1904 — Genève

Yirmi yedinci sene

1 Agustos 1932

halbuki cebr ü tazyık karşısında emri vakı'ı kabul eden köylüleri eskisi gibi çalışdırmak mümkün olmadı. Sürdükleri tarlaların mahsulünü başkalarının yiyeceğini ve kendilerine bir faydası olmayacağını düşünen köylüler mümkün olduğu kadar az sürmeye ve mahsulden de mümkün olduğu kadar Hükûmete az vermeye başladılar. Mahsulü toplamaya çıkan me'murlarla köylüler arasında şiddetli mücadeleler birbirini ta'kib etti. Bunun akıbetinin eyi olmayacağını anlayan Stalin me'murların fartı gayret göstermelerini men' etti ve köylülerin ihtiyarları haricinde köyleri Collectivisé eden me'murları cezalandırdı . Bu suretle köylüleri kendi rizalarile bolşevikliğe sokmak emeline düşdü ve bolşevikliğe giren köylere bol bol traktör, harman makinesi vermek ve sa'ir kolaylıklar ve menfa'atlar göstermek suretile bu hareketi teşvik etmek istedi, fakat bir az hürriyyet bulan köylü bütün bu cazibelere kapılmayarak kendi topraklarında kendileri için çalışmak cihetini tercih etdiler ve evvelce bu 100 de 90 ın bolşsvik olduğu i'lân olunan köylülerin yüzde doksanı bolşeviklikden çıktılar. Köyleri kendi ihtiyar ve arzularına terk etmenin böyle bir neticeyi verdiğini gören Stalin tekrar cebr ü şiddet yolunu tutdu . Fakat bu def'a da köylüler tohumları ekmekten ise rahat rahat yemeyi tercih etdiler ve topraklarını

sürmemek cihetini tercih etdiler. Volga taraflarında gayet vasi' bir mıntaka'î arazideki köylerin bu kış nihayetlerinde tuhumsuz kaldığı ve tarlalarını ekemeyecekleri tahakkuk etdi. Vaktile bütün dünyaya zahire ihrac eden Rusya bu def'a köylülere tohumluk tevzi' etmek için hariçden milyonlarla kintal buğday satın almaya ve köylülere yetiştirmeye mecbur oldu . İş bununla da kalmadı , köylüler kendi ineklerinin südünü ve tavuklarının yumurtasını her gün, bilâ bedel, alub şehre götüren me'murların yüzünü bir daha görmemek için inekleri ve tavukları keserek etlerini yediler. Bu suretle Rusyada tere yağı, süt ve yumurta i'tibarile büyük bir kıtlık hüküm sürmeye başladı . Bu def'a Stalin siyasetini tebdil etdi ve köylülere parlak va'd lere bulundu . Bu va'd lere göre köylüler bundan böyle ineklerden alacakları süt ve tere yağını istedikleri gibi pazarda satacaklardı ve tavuklarının yumurtalarını da serbestce kendi menfa'atlarına pazara götürebileceklerdi . Fakat bu kadar tecrübeler geçirmiş olan köylülerin bu va'd lere inanmak istemedikleri anlaşılıyor, çünkü Rusyada tere yağı ve yumurta kıtlığı, eskisi gibi, şiddetle hüküm sürmekdedir .

Avrupadan getirilen tohumlarla ekilen arazinin ne mahsul vereceği önümüzdeki aylarda belli olacaktır .

TERCEMELER

ALLAH

Arcadiusün devrinde , İstanbulun ilâhiyatçılarından Logomahos, Sitiye gitmişti. Kafkasyanın eteğinde münbit Zefrim ovaları civarındaki Korşit hudutlarında durmuştu.

İhtiyar Dondindak basık tavanlı odasında , büyük mandrasile geniş samanlığı arasında idi. Karısı, beş oğlu , beş kızı, akraba ve uşakları arasında dizçökmüştü . Hafif bir yemekten sonra Allaha sena ediyorlardı.

Logomahos :

— Orada ne yapıyorsun putperest diye hitap etti .

Dondindak cevap verdi :

— Ben putperest değilim .

Logomahos: mademki Yunan degilsin Sitalisin putkerest olman lâzım . Söyle bakalım şusenin Sitli kaba lisanınla neler söylüyordun ?

Dondindak: Allahın indinde bütün lisanlar birdir . Biz ona hamdü sena ediyorduk .

İlâhiyatçı: İşte hayret olunacak bir mes'ele;

bir Sitli a'ile ki bizden ders almadığı halde Allaha ibadet ediyor dedi . Müteakiben Sitli Dondindakla bir mükâlemeye koyuldu . Zira ilâhiyatçı bir az sitçe bilirdi öteki de az yu - nancaya vakıfıdı .

Şu mükâleme İstanbul kütüphanesinde mah - fuz el yazısile bir kitapda bulundu .

L : — Bakalım ilmi hali biliyor musun? Niçin Allaha ibadet ediyorsun?

D : — Hepimizin haliki olan Allahı tanımak doğru olduğu için .

L : — Bir barbar için fena değil . Dileğin neydi bakalım?

D : — Lütfü ihsanına ve aynı zamanda beni katlandırdığı felâketlere teşekkür ediyordum . Fakat ondan bir şey dilemekten çekinirim , bize lâzım olan şeyleri o bizden iyi bilir . Esasen komşum yağmur isterken güneş açma - sını temenni et - mekten korkarım .

L : — A , bu - dalaca sözler söy - liyeceğini tah - min ediyordum . Daha yüksekte başlıyalım . Bar - bar ! bir Allahın

olduğunu sana kim söyledi ?

D : — Bütün kâinat .

L : — Bu kâfi değil . Allah hakkında fik - rin ne ?

D : — Hayır işlersem beni mükâfatlandıra - cak , günah işlersem beni cezalandıracak olan hakimim , Allahım .

L : — Safsata , bütün bunlar manasız . Asla gelemim . Allah nâmütenahi midir yoksa zat (essence) ile mahdud mudur ?

D : — Anlamıyorum .

L : — Budala hayvan . Allahın mekânı var mıdır ? Her yerin haricinde midir , yoksa me - kândan münezzeh midir ?..

D : — Ne bileyim ben . Nasıl isterseniz öyle olsun .

L : — Olmuş bir şeyin olmamış olmasına ve yahut bir değneğin iki ucu olmamasına kadar

mıdır ?.. Geçmişi mazi gibi mi görür hal gibi mi ? Mahlukatı ademden vücade getirdikten sonra nasıl tekrar yok edebiliyor ?

D : — Bu gibi şeyleri hiç tetkik etmedim .

L : — Ne , budala . Haydi alçalmalı , onun anlayabileceği şeylerden bahs etmeli . Söyle bakalım dostum , fikrince madde ezeli midir ?

D : — Ezeli olsa da olmasa da neme lâzım benim . Ben ezelden beri dünyada değilim ki . Allah bana doğru yolu gösterdi onu takip et - meliyim . Filosof olmak niyetinde değilim . İn - san olmak istiyorum .

L : — Böyle kalın kafalı insanlarla biraz güçlük çekilir . Onun zihniyetinin haricine çıkmayalım . Allah nedir ?

D : — Hakimim , babam .

L : — Sana onu sormuyorum . Sıfatı nedir ?

D : — Eyi ve aynı zamanda kadiri mutlak o'mak .

L : — Cismanî midir , ruhanî midir ?

D : — Bunu nasıl bilebilirim .

L : — Ruhani - yetin ne oldu - ğundan haberin

yok mu ?

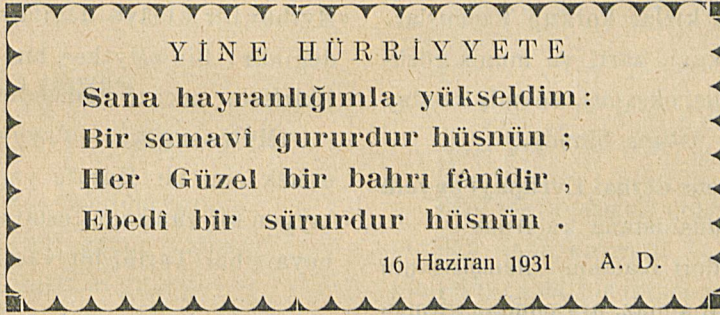
D : — Hiç haberim yok ; neme gerek benim . Bunu bilmekle daha doğru mu yoksa daha iyi bir koca , bir baba , bir vatandaş mı olurum ?

L : — Ruhaniyetin ne olduğunu sana behe - mehal öğretmeli . Dinle , şey şey şeydir... Sana bunu bir başka defa öğretirim .

D : — Korkarım ki ona atfedeceğiniz sıfat - ların çoğu kendisinde bulunmayan sıfatlar ola - caktır . Müsaade ediniz de ben de size bir sual sorayım . Vaktile mabetlerinizden birini ziyaret etmiştim Allahı neden kocaman bir sakal ile tersim ediyorsunuz ?

L : — Bunu anlayabilmek için bazı iptidai malûmata ihtiyaç vardır .

D : — Nasihatlarınızı almadan evvel size başımdan geçen bir vak'ayı anlatayım . Bağçe - min köşesine küçük bir daire yaptırmışım .

Bir köstebekle bir mayısböceğinin mükâleme - sine şahit oldum ;

Köstebek diyordu ki : İşte güzel bir fabrika her halde bunu inşa eden pek kudretli bir köstebek olmalı .

Mayısböceği : Alay mı ediyorsun ? Bu inşa-

atın mühendisi dâhî bir mayısböceğidir .

O günden beri bir daha münakaşa etmemeğe karar verdim .

« Voltaire » in « Dictionnaire philosophique » inden nakleden **Tevfik Fuat**

ZARİF BİR EFSANE (MYTHE)

Fenike kırallarından Acenor in bir kızı varmış. Adı «Evrupa» .

Yunanistana henüz göçmemiş olan, ilâhlar efendisi Zeus , bu kızın hüsnûânından, zekâ - sindan haberdar olmuş . Kalkmış Süriyeye gitmiş .

Bir gün «Evrupa» bir çok kız arkadaşlarile şehrin haricinde bir gezintiye çıkmış ; Zeus bir boga şekline girerek kızlara yakın gelmiş . Evrupadan ma'adası kızlar korkup kaçmışlar. Evrupa eşkâli tam, kavi, zarif ve munis gözüken bogaya yaklaşmış, okşamış, sevmiş ve alay olarak, eğlence için üstüne binmiş .

Fırsat kollayan Zeus derhal Evrupayı evvelâ Giride oradan da Yunanistana kaçırmış .

Evrupanın biraderi Kadmus hemşiresinin kaçırıldığını haber alır almaz, arkasından gitmiş ,

bir çok yerler dolaşıktan sonra nihayet Yunanistane gelmiş , orada hali vahşetde yaşayan halka zira'atı, ev ve şehir bina etmesini, kumaş dokumasını, ma'denciliği, «Alfabeyi» öğretmiş, medenileştirmiş .

En eski Yunan « Mythe » lerinden olan bu zarif nakl neyi ifade ediyor ?

«Mythe» nedir ?

Bir «Mythe» uydurma bir şey değildir . Bir «Mythe» Bir kinâye değildir. Bir «Mythe» bir remz değildir . Bir «Mythe» bir insan zümresine a'id fikirlerin mecazi ifadesidir .

«Mythe» i gayri mu'ayyen bir zamanda tesbit etmek onu bir Hurafe yapmak ; Hurafeyi mu'ayyen bir zamanda tesbit etmek onu bir Tarihi veya şibhi Tarihi bir vak'a yapmak demektir .

Mehmed Tarık

ŞİİR

İNKILAP YOLLARINDA ...

- Kemal Tahir - e

Karanlıklar kaçıyor kanatlanmış bir atla.
İçimizde bir ateş yanıyor için için :

Koşuyoruz şu karşı dağa doğru üsr'atla
Görünmeğe başlayan güneşi tutmak için .

Lokomotif dev gibi alevler püskürtüyor ,
Mesafeler trenin arkasından yürüyor ...
Görünmeğe başlayan güneşi tutmak için
Kalpler sonsuz bir iman lâvile tutuyor kor!

- Kaçacak bir yerin yok, güneş ufuk sana dar,
Bizim yolumuz ise gider ta arşa kadar !

İstanbul : 12 - IX - 930 İdris Ahmet

DES ESSAIS

TOUS DEMANDENT

Les étoiles qui scintillent
Et les feuilles qui vacillent
Demandent ce qu'elles sont.

La vieille cloche qui tinte,
La machine au rouge peinte
Demandent ce qu'elles font .

Et les hommes qui s'avancent,
Ont un air douteux, et pensent
Vers où, vers quel but ils vont.

Vahdet Gültekin